

A2.11 służby ratunkowe

- Znaj nazwy służb ratunkowych w Twoim nowym kraju.
- Dzwonienie i doradzanie w sytuacjach awaryjnych.

Policja	<i>(Polícia)</i>	Zagrożenie	<i>(Perigo)</i>
Straż pożarna	<i>(Bombeiros)</i>	Wzywać pomoc	<i>(Pedir ajuda)</i>
Pogotowie	<i>(Serviço de emergência médica)</i>	Udzielić pierwszej pomocy	<i>(Prestar primeiros socorros)</i>
Ratownik	<i>(Socorrista)</i>	Ranny / Ranna	<i>(Ferido / Ferida)</i>
Numer alarmowy 112	<i>(Número de emergência 112)</i>	Evakuacja	<i>(Evacuação)</i>
Pomocy!	<i>(Socorro! / Ajuda!)</i>	Wołać	<i>(Chamar)</i>
Zabrać do szpitala	<i>(Levar para o hospital)</i>	Ofiara	<i>(Vítima)</i>

1. Digitalize o código QR para ver o vídeo, ou leia o texto. (QR: Áudio)

Gdy masz wypadek za granicą, najpierw zabezpiecz **miejsce wypadku**. Jeśli są **ranni**, od razu **wzywaj pomoc** i zadzwoń na numery alarmowe. Zrób zdjęcia samochodów i miejsca zdarzenia, a *nagle* po zdarzeniu pamiętaj o zgłoszeniu sprawy na **policję** w wielu krajach. Idź do lekarza i zachowaj rachunki. Sprawdź **polisę**, bo EKUZ nie pokrywa transportu do Polski.

*Quando tiver um acidente no estrangeiro, primeiro proteja o **local do acidente**. Se houver **feridos, chame ajuda** imediatamente e ligue para os números de emergência. Tire fotos dos carros e do local do incidente e, logo após o acontecimento, lembre-se de comunicar o caso à **policia** em muitos países. Vá ao médico e guarde os recibos. Verifique a **apólice**, porque o CESD não cobre o transporte para a Polónia.*

1. Co trzeba zrobić, jeśli ktoś jest ranny?
  - a. Pojechać dalej bez zatrzymania.
  - b. Zadzwonić po pomoc.
  - c. Naprawić samochód na miejscu.
  - d. Zrobić zakupy w aptece i wrócić do hotelu.
2. Co może być konieczne w Niemczech i we Włoszech po wypadku?
  - a. Oddać prawo jazdy w hotelu.
  - b. Zadzwonić do banku.
  - c. Napisać e-mail do firmy ubezpieczeniowej przed rozmową z policją.
  - d. Zgłosić wypadek policji.

1-b 2-d

2. Gramática: Expressões temporais no passado: zwykle, nagle...

As expressões temporais ajudam a reconhecer o aspeto do verbo, porque indicam se a ação era repetida ou durava no tempo (aspeto imperfeito), ou se aconteceu uma única vez e foi concluída (aspeto perfeito).

1. Usamos o aspeto imperfeito quando a ação durou algum tempo ou se repetia no passado.
2. Usamos o aspeto perfeito quando a ação foi concluída ou quando foi realizada apenas uma vez.

Aspekt niedokonyany (*Aspeto imperfeito*)

Aspekt dokonany (*Aspeto perfeito*)

Aspekt niedokonyany lub dokonany (*Aspeto imperfeito ou perfeito*)

Przez cały tydzień pracowaliśmy nad ważnym projektem. (*Durante toda a semana trabalhámos num projeto importante.*)

Nagle samochód uderzył w drzewo. (*De repente o carro bateu numa árvore.*)

Nigdy nie spóźniłem się do pracy. (*Nunca me atrasei para o trabalho.*)

Często wzywaliśmy policję do naszych sąsiadów. (*Muitas vezes chamávamos a polícia por causa dos nossos vizinhos.*)

Wreszcie zamieszkaliśmy bliżej centrum. (*Finalmente mudámo-nos para mais perto do centro.*)

Podczas remontu mieszkaliśmy u rodziców. (*Durante a remodelação, morámos em casa dos pais.*)

Dawniej pracowałem jako ratownik. Pogotowie **w końcu** przyjechało. (*Antigamente trabalhei como socorrista.*) (*A ambulância finalmente chegou.*)

Ostatni raz widziałam cię trzy lata temu. (*A última vez que te vi foi há três anos.*)

Co godzinę wychodził na papierosa. (*De hora a hora saía para fumar um cigarro.*)

Pewnego dnia postanowiłem dołączyć do straży pożarnej. (*Um dia decidi juntar-me aos bombeiros.*)

Podczas interwencji policja zamknęła całą ulicę. (*Durante a intervenção, a polícia fechou a rua inteira.*)

Zmienialiśmy samochód **co dwa lata**. (*Trocávamos de carro de dois em dois anos.*)

W pewnym momencie ktoś krzyknął „Pomocy!”. (*A certa altura alguém gritou "Socorro!"*.)

1. _____ ktoś krzyknął „Pomocy!” i wszyscy pobiegli w stronę ulicy. (*De repente, alguém gritou "Socorro!" e todos correram na direção da rua.*)
 a. Przez cały tydzień   b. Zwykle   c. Nagle   d. Często
2. _____ czekaliśmy na pogotowie pod blokiem. (*Durante toda a noite, esperamos pela ambulância embaixo do prédio.*)
 a. Przez cały wieczór   b. Wreszcie   c. Ostatni raz   d. Nagle

1. Nagle 2. Przez cały wieczór

Rewrite the phrases (QR: IA+)

1. (Przez cały tydzień) ___ pracowałem nad raportem, bo mieliśmy dużo poprawek.

(Durante toda a semana eu trabalhava no relatório, porque tínhamos muitas correções.)

2. (Nagle) __ autobus odjechał i musiałem wziąć taksówkę.

(De repente o autocarro partiu e tive de apanhar um táxi.)

3. (Często) __ dzwoniliśmy na infolinię, bo system często nie działał.

(Frequentemente ligávamos para a linha de apoio, porque o sistema muitas vezes não funcionava.)

1. Przez cały tydzień pracowałem nad raportem, bo mieliśmy dużo poprawek. **2.** Nagle autobus odjechał i musiałem wziąć taksówkę. **3.** Często dzwoniliśmy na infolinię, bo system często nie działał.

3.Exercícios

1. Associe os itens que têm um significado relacionado.

a. Numer alarmowy 112	1. karetka pogotowia
b. Wzywać pomoc	2. prosić o pomoc telefonicznie
c. Udzielić pierwszej pomocy	3. telefon alarmowy 112
d. Pogotowie	4. pomoc rannej osobie

a-3 b-2 c-4 d-1

2. Comunicado do condomínio: números de emergência e ocorrências (QR: Áudio)

Preencha as lacunas: wołał, 112, Policję, pogotowie, nagle, straż pożarną, zagrożenie

W razie wypadku na klatce schodowej lub na parkingu osiedlowym dzwoń pod numer (1) _____ . Jeśli jest pożar, wzywaj (2) _____ , a gdy ktoś jest ranny - (3) _____ . (4) _____ wzywaj także przy agresji lub kradzieży. Podaj dokładny adres, piętro i krótko opisz (5) _____ .

Wczoraj wieczorem (6) _____ zadymilo się w piwnicy. Jeden sąsiad (7) _____ o pomoc, bo nie mógł znaleźć wyjścia, a inny udzielił pierwszej pomocy osobie, która się przewróciła. Ratownik zabrał ranną do szpitala. Prosimy nie blokować wjazdu służbom.

Em caso de acidente na escada ou no estacionamento do condomínio, ligue para o número 112. Se houver incêndio, chame os bombeiros e, se alguém estiver ferido, o serviço de emergência médica. Chame a polícia também em caso de agressão ou roubo. Informe o endereço exato, o andar e descreva brevemente o perigo.

Ontem à noite, de repente começou a sair fumaça no porão. Um vizinho pediu ajuda, porque não conseguia encontrar a saída, e outro prestou primeiros socorros a uma pessoa que caiu. O socorrista levou a ferida ao hospital. Pedimos que não bloqueiem a entrada para os serviços de emergência.

(1) 112, (2) straż pożarną, (3) pogotowie, (4) Policję, (5) zagrożenie, (6) nagle, (7) wołał

1. Co trzeba powiedzieć przez telefon, gdy wzywasz pomoc na osiedlu i jakie służby są potrzebne w sytuacjach: pożaru i kradzieży?
-

3. Ouça o fragmento de áudio e escolha a resposta correta. (QR: Áudio)

Verdadeiro Falso

1. Osoba mówiąca zadzwoniła pod 112, ponieważ wyczuła dym i podejrzewała pożar.	☐	☐
2. Dyspozytor kazał mieszkańcom zostać w mieszkaniach i nie wychodzić na klatkę schodową.	☐	☐
3. Ratownik z pogotowia udzielił pomocy rannej osobie i przewiózł ją do szpitala.	☐	☐

1-V 2-X 3-V

4. Escolha a solução correta

1. Wczoraj w pracy nagle _____ telefon z numeru 112. *(Ontem, no trabalho, de repente recebi um telefonema do número 112.)*
a. mam   b. miałem   c. mieliśmy   d. miałam
2. Dawniej _____ ratownikiem i zwykle pomagałem przy drobnych wypadkach. *(Antigamente eu era socorrista e normalmente ajudava em acidentes menores.)*
a. byłem   b. byliśmy   c. byłem   d. jestem
3. Podczas festynu często _____ osobom rannym, zanim przyjechało pogotowie. *(Durante a festa, eu frequentemente ajudava pessoas feridas antes de a ambulância chegar.)*
a. pomagałam   b. pomagałem   c. pomogłem   d. pomagali
1. miałem 2. byłem 3. pomagałem

5. Roleplay - diálogos (QR: Áudio)

Wypadek na skrzyżowaniu

Świadek wypadku: *Pomocy! Na skrzyżowaniu Marszałkowskiej i Świętokrzyskiej był wypadek. (Socorro! No cruzamento da Marszałkowska com a Świętokrzyska houve um acidente.)*

Operator 112: *Proszę się uspokoić. Czy są ranni? Ile osób i czy widzi pan jakieś niebezpieczeństwo, na przykład ogień lub wyciek paliwa? (Por favor, acalme-se. Há feridos? Quantas pessoas e o senhor vê algum perigo, por exemplo fogo ou vazamento de combustível?)*

Świadek wypadku: *Tak, jedna osoba jest ranna, leży przy aucie i może być nieprzytomna. Widać wyciek płynu spod jednego z samochodów. (Sim, uma pessoa está ferida, está deitada perto do carro e pode estar inconsciente. Dá para ver vazamento de líquido debaixo de um dos carros.)*

Operator 112: *Dobrze, wysyłam pogotowie i policję. Proszę nie ruszać rannego, chyba że zagraża mu pożar - w takim wypadku proszę go bezpiecznie odsłonić i wołać ratowników. (Certo, estou enviando uma ambulância e a polícia. Por favor, não mexa no ferido, a menos que haja risco de incêndio — nesse caso, por favor, afaste-o com segurança e chame os socorristas.)*

Świadek wypadku: *Zostaję na miejscu i będę czekać na służby. Czy mam komuś jeszcze pomóc? (Vou ficar no local e esperar pelos serviços de emergência. Devo ajudar mais alguém?)*

1. Jakie służby wzywa świadek i dlaczego?
-

6. Falar: traduzir e responder (QR: IA+)

Nagle zobaczyłem/zobaczyłam, że... / Zadzwoiłem/Zadzwoiłam pod numer 112 i powiedziałem/powiedziałam, że... / Zwykle w takiej sytuacji wzywam pomoc i czekam na ratowników.

1. Jesteś świadkiem wypadku na ulicy w Polsce — co robisz najpierw i jaki numer alarmowy wybierasz?

---

2. Opowiedz krótko o sytuacji, kiedy nagle ktoś źle się poczuł i trzeba było wezwać pomoc - co się stało i jak zareagowaliście?

---

7. Escrita: WhatsApp (QR: IA+)

Cześć, to Michał z 3. piętra. Jestem pod blokiem. **Nagle** rowerzysta przewrócił się przy przejściu i chyba ma rozbitą głowę. Jest przytomny, ale krwawi i mówi, że kręci mu się w głowie. Ktoś krzyknął „**Pomocy!**”. Ja nie wiem, czy dzwonić na **112** czy od razu na **pogotowie**. Możesz mi szybko napisać, co robić? I czy mamy **wezwać policję**?

Escreva uma resposta apropriada: *Na твоим miejscu od razu zadzwonił(a)bym na 112 i powiedział(a), że... / Jeśli jest ranny i krwawi, niech ktoś... / Jeśli zrobiło się niebezpiecznie, lepiej...*

Verbos importantes	Mieć (ter ter)	Być (ser)	Pomagać (ajudar)	Wołać (gritar)
ja	Czas przeszły miałem/miałam	Czas przeszły byłem/byłam	Czas przeszły pomagałem/pomagałam	Czas przeszły wołałem/wołałam
ty	miałeś/miałaś	byłeś/byłaś	pomagałeś/pomagałaś	wołałeś/wołałaś
on/ona/ono	miał/miała/miało	był/była/było	pomagał/pomagała/pomagało	wołał/wołała/wołało
my	mieliśmy/miałyśmy	byliśmy/byłyśmy	pomagaliśmy/pomagałyśmy	wołaliśmy/wołałyśmy
wy	mieliście/miałyście	byliście/byłyście	pomagaliście/pomagałyście	wołaliście/wołałyście
oni/one	mieli/miały	byli/były	pomagali/pomagały	wołali/wołały